DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 16 juni 2011 *

I de förenade målen C-65/09 och C-87/09,

angående begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Bundesgerichtshof (C-65/09) och av Amtsgericht Schorndorf (C-87/09) (Tyskland), genom beslut av den 14 januari respektive den 25 februari 2009, som inkom till domstolen den 16 februari respektive den 2 mars 2009, i målen

Gebr. Weber GmbH (C-65/09)

mot

Jürgen Wittmer,

och

Ingrid Putz (C-87/09)

mot

Medianess Electronics GmbH,

meddelar

* Rättegångsspråk: tyska.

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano samt domarna J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Ilešič (referent) och E. Levits,

generaladvokat: J. Mazák,
justitiesekreterare: handläggaren B. Fülöp,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 25 februari 2010,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Gebr. Weber GmbH, genom R. Lindner, Rechtsanwalt,

— Tysklands regering, genom M. Lumma och J. Kemper, båda i egenskap av ombud,

— Belgiens regering, genom T. Materne, i egenskap av ombud,

— Spaniens regering, genom J. López-Medel Bascones, i egenskap av ombud,

— Österrikes regering, genom E. Riedl och E. Handl-Petz, båda i egenskap av ombud,

— Polens regering, genom M. Dowgielewicz, i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom W. Wils och H. Krämer, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 18 maj 2010 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (EGT L 171, s. 12) (nedan kallat direktivet).

2 Respektive begäran har framställts i mål C-65/09 mellan Gebr. Weber GmbH (nedan kallat Gebr. Weber) och Jürgen Wittmer, samt i mål C-87/09 mellan Ingrid Putz och Medianess Electronics GmbH (nedan kallat Medianess Electronics). Mål C-65/09

rör leverans av avtalsenliga golvplattor och utbetalning av skadestånd, medan mål C-87/09 rör återbetalning av köpeskillingen för en diskmaskin som inte är avtalsenlig, i utbyte mot återlämnande av diskmaskinen.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

3 Skäl 1 i direktivet har följande lydelse:

”I artikel 153.1 och 153.3 [EG] föreskrivs att gemenskapen skall bidra till att en hög konsumentskyddsnivå uppnås genom åtgärder som beslutas enligt artikel 95 [EG].”

4 Skälen 9–11 i direktivet har följande lydelse:

”9. Säljaren bör vara direkt ansvarig gentemot konsumenten för varans avtalsenlighet. … Det bör ändå stå säljaren fritt att i enlighet med nationell lag rikta anspråk mot tillverkaren, en tidigare säljare eller någon annan mellanhand i avtalskedjan, om han inte har avstått från denna rätt. Detta direktiv påverkar inte avtalsfrihetens

princip i förhållandet mellan säljaren, tillverkaren, en tidigare säljare eller någon annan mellanhand. Frågan om mot vem och på vilket sätt säljaren kan rikta anspråk skall avgöras enligt nationell lag.

10. I fall av bristande avtalsenlighet hos varan bör konsumenten ha rätt att utan kostnad få varan återställd till avtalsenlighet, och att därvid välja mellan att få varan reparerad och att få den utbytt eller, om detta inte sker, att få ett prisavdrag eller att häva avtalet.

11. Konsumenten får till att börja med kräva att säljaren reparerar varan eller byter ut den, såvida inte sådana påföljder är omöjliga eller oproportionella. Huruvida en påföljd är oproportionell bör fastställas objektivt. En påföljd är oproportionell om den i jämförelse med en annan påföljd skulle åsamka säljaren kostnader som är orimliga. För att kostnaderna skall anses orimliga bör kostnaderna för den ena påföljden vara avsevärt högre än kostnaderna för den andra."

5 I artikel 1 i direktivet, med rubriken "Tillämpningsområde och definitioner", föreskrivs följande:

"1. Detta direktiv syftar till en tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier, i syfte att säkerställa en enhetlig miniminivå för konsumentskyddet inom ramen för den inre marknaden.

2. I detta direktiv avses med

…

f) reparation: konsumentvarans återställande, i fall av bristande avtalsenlighet, till avtalsenlighet.

…”

6 I artikel 2 i direktivet, med rubriken ”Avtalsenlighet”, stadgas följande:

”1. Säljaren skall vara skyldig att till konsumenten leverera varor som är avtalsenliga.

…

5. Sådan bristande avtalsenlighet som beror på att konsumentvaran är felaktigt installerad skall anses jämförbar med bristande avtalsenlighet hos varan om installationen utgör en del av köpeavtalet för varan och har utförts av säljaren eller på dennes ansvar. Detta skall även gälla om den vara, som är avsedd att installeras av konsumenten, installeras av konsumenten och den oriktiga installationen beror på brister i installationsanvisningarna.”

7 I artikel 3 i direktivet, med rubriken ”Konsumentens rättigheter”, föreskrivs följande:

”1. Säljaren skall vara ansvarig gentemot konsumenten för all bristande avtalsenlighet som föreligger när varan levereras.

2. I fall av bristande avtalsenlighet skall konsumenten ha rätt att utan kostnad få varan återställd till avtalsenlighet genom reparation eller utbyte i enlighet med punkt 3 eller att få ett skäligt prisavdrag eller att häva avtalet med avseende på den varan, i enlighet med punkterna 5 och 6.

3. I första hand har konsumenten rätt att kräva att säljaren reparerar varan eller byter ut den, i båda fallen utan kostnad, såvida detta inte är omöjligt eller oproportionellt.

En påföljd skall anses oproportionell om den åsamkar säljaren kostnader som är orimliga i jämförelse med den alternativa påföljden, under beaktande av

— varans värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat,

— betydelsen av den bristande avtalsenligheten

och

— huruvida den alternativa påföljden skulle kunna fullgöras utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

Alla reparationer och utbyten skall fullgöras inom rimlig tid och utan väsentlig olägenhet för konsumenten samt under beaktande av varans art och det ändamål för vilket konsumenten behövde varan.

4. Uttrycket ’utan kostnad’ i punkterna 2 och 3 hänför sig till nödvändiga kostnader som uppkommer för att få varan återställd till avtalsenlighet, särskilt frakt-, arbets- och materialkostnader.

5. Konsumenten har rätt att kräva ett lämpligt prisavdrag eller att häva avtalet

— om konsumenten varken har rätt att få varan reparerad eller utbytt eller

— om säljaren inte har vidtagit rättelse inom rimlig tid eller

— om säljaren inte har vidtagit rättelse utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

6. Konsumenten har inte rätt att häva avtalet om bristen på avtalsenlighet är ringa.”

8 I artikel 4 i direktivet, med rubriken ”Regressrätt”, föreskrivs följande:

”När den slutliga säljaren är ansvarig gentemot konsumenten på grund av sådan bristande avtalsenlighet som beror på handlande eller underlåtenhet av tillverkaren, en säljare i tidigare led i samma avtalskedja eller någon annan mellanhand, skall den slutliga säljaren ha rätt att rikta anspråk mot den eller de personer i avtalskedjan som är ansvarig. Frågan om mot vilken eller vilka ansvariga personer den slutliga säljaren kan rikta anspråk skall, liksom frågan om vilka åtgärder och villkor som därvid skall gälla, avgöras enligt nationell lag.”

9 I artikel 5 i direktivet, med rubriken ”Tidsfrister”, föreskrivs följande i punkt 1 första meningen:

”Säljaren skall anses ansvarig enligt artikel 3 när den bristande avtalsenligheten visar sig inom två år efter leveransen av varan.”

10 I artikel 7 i direktivet, med rubriken ”Bestämmelsernas bindande karaktär”, stadgas följande:

”1. Avtalsvillkor eller överenskommelser som ingås med säljaren innan denna får kännedom om den bristande avtalsenligheten, och som direkt eller indirekt åsidosätter eller begränsar de rättigheter som följer av detta direktiv, skall enligt nationell lagstiftning inte vara bindande för konsumenten.

…”

11 Artikel 8 i direktivet, med rubriken ”Nationell lag och minimiskydd”, har följande lydelse:

”1. De rättigheter som följer av detta direktiv skall utövas utan att det påverkar andra rättigheter som konsumenten kan åberopa i enlighet med nationella bestämmelser om avtalsrättsligt eller icke-avtalsrättsligt ansvar.

2. Medlemsstaterna får, inom det område som regleras av detta direktiv, anta eller behålla sådana strängare bestämmelser som är förenliga med fördraget, för att säkerställa en högre konsumentskyddsnivå.”

Den nationella lagstiftningen

12 I 433 § i den tyska civillagen (Bürgerliches Gesetzbuch, nedan kallad BGB), med rubriken ”Skyldigheter som följer av köpeavtalet”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Genom köpeavtalet förbinder sig säljaren av en vara att överlämna varan till köparen och att överföra äganderätten till varan. Säljaren är skyldig att överlämna varan till köparen utan faktiska eller rättsliga fel.”

13 I 434 § BGB, med rubriken ”Faktiska fel”, föreskrivs följande:

”1. Varan är fri från faktiska fel om den vid den tidpunkt då risken går över på köparen besitter de avtalade egenskaperna....”

14 I 437 § BGB, med rubriken ”Köparens rättigheter vid fel”, föreskrivs följande:

”Om varan är felaktig får köparen, om villkoren i följande bestämmelser är uppfyllda och om inget annat föreskrivs,

1. kräva avhjälpande eller omleverans enligt 439 §,

2. häva avtalet enligt 440 §, 323 § och 326 § punkt 5 eller kräva prisavdrag enligt 441 §,

3. kräva skadestånd i enlighet med 440 §, 280 §, 281 §, 283 § och 311a § eller kräva ersättning för kostnader enligt 284 §."

15 I 439 § BGB, med rubriken "Avhjälpande och omleverans", stadgas följande:

"1. Köparen har rätt att kräva att säljaren avhjälper felet eller företar omleverans.

2. Säljaren ska bära de nödvändiga kostnaderna för avhjälpande eller omleverans, särskilt transport-, frakt-, arbets- och materialkostnader.

3. Säljaren får … vägra att fullgöra den påföljd som köparen har valt, om detta skulle medföra oproportionella kostnader för säljaren. Härvid ska särskilt beaktas vilket värde varan skulle ha haft om den varit felfri, vilken betydelse felet har och om den andra påföljden skulle kunna fullgöras utan väsentlig olägenhet för köparen. Köparen kan i sådana fall endast kräva den andra påföljden. Säljaren har dock rätt att även vägra att fullgöra den andra påföljden, om de förutsättningar som anges i första meningen är uppfyllda.

4. Om säljaren företar omleverans, får han kräva att köparen lämnar tillbaka den felaktiga varan …”

Målen vid de nationella domstolarna och tolkningsfrågorna

Mål C-65/09

16 Jürgen Wittmer och Gebr. Weber ingick avtal om köp av polerade golvplattor till ett pris av 1 382,27 euro. Efter att Jürgen Wittmer låtit lägga in ungefär två tredjedelar av golvplattorna i sitt hus, kunde han konstatera att det fanns mörka märken på golvplattorna, som gick att se med blotta ögat.

17 Jürgen Wittmer reklamerade detta till Gebr. Weber, som tillbakavisade reklamationen efter samråd med tillverkaren av golvplattorna. I ett självständigt bevisförfarande som Jürgen Wittmer inledde, drog en sakkunnig slutsatsen att de aktuella märkena utgjorde fina mikroslipspår som inte gick att åtgärda. Den enda möjliga påföljden var ett fullständigt utbyte av plattorna. Den sakkunniga personen uppskattade kostnaderna för detta till 5 830,57 euro.

18 Jürgen Wittmer väckte talan mot Gebr. Weber vid Landgericht Kassel med anledning av att hans anmodan inte besvarades av bolaget, och yrkade att bolaget skulle förpliktas att leverera felfria golvplattor och till honom betala 5 830,57 euro. Landgericht Kassel förpliktade Gebr. Weber att betala 273,10 euro till Jürgen Wittmer i prisavdrag och ogillade talan i övrigt. Jürgen Wittmer överklagade Landgericht Kassels

avgörande till Oberlandesgericht Frankfurt, som förpliktade Gebr. Weber att leverera nya felfria golvplattor och betala 2 122,37 euro till Jürgen Wittmer för att avlägsna och kassera de felaktiga golvplattorna. Talan ogillades i övrigt.

19 Gebr. Weber överklagade Oberlandesgericht Frankfurts dom till Bundesgerichtshof. Bundesgerichtshof har påpekat att målets utgång är beroende av huruvida överrättens bedömning att Jürgen Wittmer kunde begära ersättning för kostnaderna för att avlägsna de felaktiga golvplattorna var korrekt. Eftersom Jürgen Wittmer inte kan begära sådan ersättning enligt tysk lagstiftning, är svaret på denna fråga beroende av tolkningen av artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i direktivet. I förekommande fall ska 439 § BGB tolkas konformt med direktivet.

20 I detta hänseende har Bundesgerichtshof anfört att begreppet ”utbyte” i artikel 3.2 i direktivet skulle kunna härledas från skyldigheten att inte enbart leverera en avtalsenlig vara, utan även att byta ut den felaktiga varan och således avlägsna den. Skyldigheten att beakta varans art och avsedda ändamål i artikel 3.3 i kombination med skyldigheten att återställa varan till avtalsenlighet, skulle dessutom kunna tyda på att säljarens skyldighet, vid utbyte av varan, inte enbart omfattar leverans av en avtalsenlig vara, utan även borttagande av den felaktiga varan för att göra det möjligt att använda utbytesvaran i enlighet med dess art och avsedda ändamål.

21 Enligt Bundesgerichtshof skulle emellertid denna fråga inte behöva besvaras om Gebr. Weber hade rätt att vägra att ersätta kostnaderna för att avlägsna de icke avtalsenliga golvplattorna på grund av att kostnaderna är oproportionella. Bundesgerichtshof har förklarat att säljaren, enligt 439 § punkt 3 BGB, får vägra att fullgöra den påföljd som köparen har valt, inte enbart när detta skulle medföra oproportionella kostnader för

säljaren jämfört med den andra påföljden (så kallad relativ disproportion), utan även när den påföljd som köparen har valt – även om den är den enda möjliga påföljden – i sig medför oproportionella kostnader (så kallad absolut disproportion). I det nu aktuella målet utgör påföljden i form av leverans av avtalsenliga golvplattor ett fall av absolut disproportion, eftersom Gebr. Weber därigenom, förutom kostnaden för denna leverans, som uppgår till omkring 1 200 euro, måste bära kostnaden för att avlägsna de felaktiga golvplattorna, som uppgår till omkring 2 100 euro. Den sammanlagda kostnaden uppgår således till 3 300 euro, vilket överstiger tröskeln på 150 procent av värdet på den felfria varan. Det är a priori utifrån denna tröskel som proportionaliteten av en sådan begäran bedöms.

22 Bundesgerichtshof anser emellertid att säljarens möjlighet enligt nationell rätt att vägra avhjälpande eller omleverans på grund av att kostnaderna för detta är absolut oproportionella skulle kunna vara oförenlig med artikel 3.3 i direktivet, vars lydelse enbart tycks avse den relativa disproportionen. Det kan likväl inte uteslutas att en vägran som grundar sig på en absolut disproportion omfattas av begreppet ”omöjligt” i samma artikel 3.3, eftersom det inte kan antas att direktivet enbart avser fall av fysisk omöjlighet och att syftet är att ålägga säljaren en skyldighet till avhjälpande eller omleverans, även när detta inte är ekonomiskt motiverat.

23 Mot denna bakgrund har Bundesgerichtshof beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska artikel 3.3 första och andra styckena i [direktivet] tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse enligt vilken säljaren i fall av bristande avtalsenlighet hos den levererade varan också får vägra att fullgöra den typ av påföljd som konsumenten kräver, när denna påföljd skulle åsamka säljaren kostnader

som är orimliga (absolut oproportionella) i förhållande till varans, värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat, och till betydelsen av den bristande avtalsenligheten?

2) Om den första frågan ska besvaras jakande, ska artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i [direktivet] tolkas så, att säljaren, vid återställande av varan till avtalsenlighet genom utbyte, ska bära kostnaderna för att avlägsna den vara som inte är avtalsenlig från den plats där den i enlighet med dess art och avsedda ändamål har installerats av konsumenten?"

Mål C-87/09

24 Ingrid Putz och Medianess Electronics ingick ett avtal på internet om köp av en ny diskmaskin för 367 euro exklusive leveranskostnaden på 9,52 euro. Parterna kom överens om att varan skulle levereras till Ingrid Putz dörr. Diskmaskinen levererades och betalning erlades i enlighet med avtalet.

25 Efter att Ingrid Putz låtit installera diskmaskinen i sin bostad, visade det sig att diskmaskinen var felaktig, utan att felet kunde härledas till installationen, och att reparation inte var möjlig.

26 Parterna kom överens om att diskmaskinen skulle bytas ut. I samband med detta begärde Ingrid Putz att Medianess Electronics inte enbart skulle leverera en ny diskmaskin, utan att bolaget även skulle avlägsna den felaktiga maskinen och installera

en ny maskin, eller att det skulle bära kostnaderna för avlägsnandet och installation. Bolaget vägrade att göra detta. Eftersom det inte besvarade Ingrid Putz anmodan, hävde hon köpeavtalet.

27 Ingrid Putz väckte talan mot Medianess Electronics vid Amtsgericht Schorndorf och begärde återbetalning av köpeskillingen i utbyte mot återlämnande av den felaktiga diskmaskinen.

28 Amtsgericht Schorndorf har i beslutet om hänskjutande angett att enligt tysk rätt beror giltigheten av hävningen av köpeavtalet på huruvida Ingrid Putz, utan framgång, har fastställt en frist för Medianess Electronics att avhjälpa felet eller företa omleverans, genom att enbart begära vad bolaget var skyldigt att utföra. Utgången i målet beror således på huruvida Ingrid Putz hade rätt att kräva att Medianess Electronics skulle avlägsna den felaktiga maskinen och installera den nya maskinen, eller bära kostnaderna för detta.

29 I detta hänseende har Amtsgericht Schorndorf angett att enligt tysk rätt är en säljare inte strikt ansvarig för att avlägsna den felaktiga varan eller installera utbytesvaran, även om konsumenten, redan innan felet visade sig, hade installerat den felaktiga varan på avsett sätt. Amtsgericht Schorndorf anser emellertid att en sådan skyldighet skulle kunna följa av direktivet, eftersom detta syftar till att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, och det i artikel 3.3 tredje stycket i direktivet föreskrivs att utbyten ska fullgöras utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

30 Amtsgericht Schorndorf har påpekat att om köparen inte erhåller ersättning för kostnaderna för att installera utbytesvaran, måste han eller hon bära dessa kostnader två gånger, nämligen först för installation av den felaktiga varan och sedan av utbytesvaran. Om leveransen emellertid hade varit avtalsenlig, hade köparen enbart

behövt bära dessa kostnader en gång. Det är förvisso tänkbart att säljaren är skyldig att svara för installationen av utbytesvaran enbart vid vållande. Det förhållandet att konsumenten inte kan anses vara vållande och att felet snarare ska tillskrivas säljaren än konsumenten motiverar emellertid att konsumenten har en rätt som är oberoende av säljarens vållande. Det är dessutom enklare för säljaren att rikta anspråk mot tillverkaren.

31 Vad beträffar avlägsnandet av den felaktiga varan har Amtsgericht Schorndorf framhållit att avtalsenlighet inte enbart innebär att en felfri vara ska levereras, utan också att inte någon felaktig vara blir kvar i köparens bostad. Detta talar för en tolkning som innebär att det åligger säljaren att avlägsna en felaktig vara. Dessutom kan den omständigheten att det finns en felaktig vara i köparens bostad utgöra en väsentlig olägenhet för vederbörande. Slutligen tyder begreppet ”utbyte”, i artikel 3 i direktivet, på att säljarens skyldighet inte enbart avser själva leveransen av den felfria varan, utan även utbytandet av den felaktiga varan.

32 Under dessa omständigheter har Amtsgericht Schorndorf beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1. Ska artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i [direktivet] tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse, enligt vilken säljaren, vid återställande av varan till avtalsenlighet genom utbyte, inte måste bära kostnaderna för att installera utbytesvaran på den plats där konsumenten i enlighet med dess art och avsedda ändamål installerat den icke avtalsenliga varan, om installationen inte ursprungligen följde av avtalet?

2) Ska artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i direktivet tolkas så, att säljaren, vid återställande av varan till avtalsenlighet genom utbyte, ska bära kostnaderna för att avlägsna den icke avtalsenliga varan från den plats där konsumenten i enlighet med dess art och avsedda ändamål har installerat den?"

Förening av målen

33 På grund av sambandet mellan mål C-65/09 och mål C-87/09 bör de enligt artikel 43 i domstolens rättegångsregler och artikel 103 i samma rättegångsregler förenas med avseende på domen.

Prövning av tolkningsfrågorna

Huruvida frågorna i mål C-65/09 kan tas upp till prövning

34 Gebr. Weber har gjort gällande att de två frågor som har ställts i mål C-65/09 ska avvisas. Den första frågan är hypotetisk, eftersom svaret saknar relevans för utgången i målet vid den nationella domstolen. Enligt tysk rätt är en säljare som inte är vållande nämligen inte skyldig att avlägsna den felaktiga varan, varför begäran om ersättning för kostnaderna för avlägsnandet ska avslås oberoende av kostnadernas storlek. Om

den första frågan inte kan tas upp till prövning, kan inte heller den andra frågan prövas, eftersom den förutsätter ett jakande svar på den första frågan.

35 Domstolen erinrar om att det i ett förfarande enligt artikel 267 FEUF, som vilar på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och domstolen, uteslutande ankommer på den nationella domstol vid vilken tvisten anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet att, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet, bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till domstolen. Följaktligen är domstolen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som har ställts avser tolkningen av unionsrätten (se, bland annat, dom av den 22 juni 2006 i mål C-419/04, Conseil général de la Vienne, REG 2006, s. I-5645, punkt 19, av den 18 juli 2007 i mål C-119/05, Lucchini, REG 2007, s. I-6199, punkt 43, och av den 17 februari 2011 i mål C-52/09, TeliaSonera, REU 2011, s. I-527, punkt 15).

36 En fråga från en nationell domstol kan bara avvisas om det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i målet vid den nationella domstolen, eller om frågorna är hypotetiska eller om domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, bland annat, domarna i de ovannämnda målen Conseil général de la Vienne, punkt 20, Lucchini, punkt 44, och TeliaSonera, punkt 16).

37 Så är inte fallet här.

38 Bundesgerichtshof har nämligen genom sina frågor begärt en tolkning av direktivet just för att kunna avgöra om den nationella rätten är förenlig med direktivet, eftersom säljaren enligt nationell rätt, å ena sidan, inte åläggs att svara för kostnaderna för att

avlägsna den icke avtalsenliga varan, å andra sidan, har möjlighet att vägra att företa omleverans, om detta medför kostnader som, särskilt på grund av kostnaderna för avlägsnandet, är oproportionella. Det framgår dessutom av beslutet om hänskjutande att svaret på frågorna är avgörande för utgången i målet vid den nationella domstolen, eftersom Bundesgerichtshof uppger att den, i förekommande fall, kan tolka nämnda lagstiftning konformt med direktivet. Ordningen på frågorna saknar betydelse i sammanhanget. I det avseendet har Gebr. Weber i sina synpunkter i sak självt gjort gällande att det för att kunna besvara den första frågan är nödvändigt att känna till omfattningen av skyldigheten i artikel 3.3 i direktivet att byta ut en icke avtalsenlig vara, och därmed erhålla ett svar på den andra frågan, och bolaget har föreslagit att den frågan prövas först.

39 Gebr. Webers invändning om rättegångshinder ska således avslås.

Huruvida säljaren ska svara för att avlägsna den icke avtalsenliga varan och installera en utbytesvara

40 De hänskjutande domstolarna har ställt den andra frågan i mål C-65/09 samt den första och den andra frågan i mål C-87/09, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i direktivet ska tolkas så, att säljaren – när en vara som installerats av konsumenten i enlighet med dess art och avsedda ändamål, innan felet visade sig, har återställts till avtalsenlighet genom utbyte – är skyldig att antingen själv avlägsna varan från den plats där den installerats och installera utbytesvaran, eller bära kostnaderna för avlägsnandet och installationen av

utbytesvaran, oberoende av att säljaren enligt köpeavtalet inte var skyldig att installera den ursprungliga varan.

41 Gebr. Weber, den tyska, den belgiska och den österrikiska regeringen anser att frågorna ska besvaras nekande. De anser att begreppet ”utbyte” i artikel 3.2 första stycket i direktivet endast avser leverans av en avtalsenlig vara. Således kan det i artikeln inte föreskrivas skyldigheter för säljaren, som inte följer av avtalet. Skyldigheter att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran följer inte heller av artikel 3.3 och 3.4 i direktivet, enligt vilken utbytet ska göras utan kostnad och utan väsentlig olägenhet för konsumenten. Dessa villkor hänför sig nämligen enbart till leveransen av utbytesvaran och syftar inte till att ålägga säljaren mer långtgående skyldigheter än dem som följer av avtalet. De har inte heller till syfte att skydda konsumenten mot kostnader och olägenheter som uppkommer till följd av användningen, för vilken konsumenten ansvarar, av den felaktiga varan. Den skada som uppkommer till följd av konsumentens installation av den felaktiga varan omfattas följaktligen inte av direktivets tillämpningsområde, utan bör i förekommande fall göras gällande med stöd av nationell rätt avseende utomobligatoriskt ansvar.

42 Den spanska och den polska regeringen samt kommissionen är av motsatt uppfattning. Den spanska regeringen anser att säljaren ska svara för samtliga kostnader för utbytet av den felaktiga varan, inbegripet kostnaderna för att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran. Konsumenten skulle annars bära dessa kostnader två gånger, vilket inte är förenligt med den höga skyddsnivå som eftersträvas i direktivet. Den polska regeringen understryker att det mål som eftersträvas i artikel 3.3 och 3.4 i direktivet är att säkerställa att konsumenten inte behöver bära någon kostnad för de påföljder som föreskrivs i direktivet i första hand, nämligen reparation eller utbyte av en icke avtalsenlig vara. Enligt kommissionen är det med hjälp av likheten mellan de två sätten att återställa en felaktig vara till avtalsenlighet, som inrättats genom artikel 3.2 och 3.3 i direktivet, möjligt att anta att utbytet, och även reparationen, avser varan i det tillstånd den befinner sig när bristen på avtalsenlighet visar sig. Om den icke avtalsenliga varan redan har installerats i enlighet med dess art och

avsedda ändamål, är det i denna situation som återställandet av varan till avtalsenlighet ska ske. Genom utbytet ska utbytesvaran följaktligen försättas i samma situation som den felaktiga varan befann sig i. Den omständigheten att konsumenten, för det fall säljaren inte avlägsnar den icke avtalsenliga varan, måste behålla den och inte kan använda utbytesvaran därför att den inte har installerats, utgör dessutom en väsentlig olägenhet för konsumenten i den mening som avses i nämnda artikel 3.3.

43 Domstolen erinrar inledningsvis om att, enligt artikel 3.1 i direktivet, säljaren ska vara ansvarig gentemot konsumenten för all bristande avtalsenlighet som föreligger när varan levereras.

44 I artikel 3.2 i direktivet återfinns en uppräkning av de rättigheter som en konsument har rätt att göra gällande gentemot säljaren, i fall av bristande avtalsenlighet. I första hand har konsumenten rätt att kräva att få varan återställd till avtalsenlighet. Om konsumenten inte kan få till stånd ett återställande av varan till avtalsenlighet, kan han eller hon därefter kräva att få ett skäligt prisavdrag eller att avtalet hävs.

45 Vad beträffar återställandet till avtalsenlighet, preciseras det i artikel 3.3 i direktivet att konsumenten har rätt att kräva att säljaren reparerar varan eller byter ut den, i båda fallen utan kostnad, såvida detta inte är omöjligt eller oproportionellt.

46 Domstolen har redan haft anledning att påpeka att det följer av såväl ordalydelsen i artikel 3 i direktivet som de relevanta förarbetena till detsamma att unionslagstiftaren har menat att ett väsentligt inslag i det konsumentskydd som säkerställs genom direktivet ska utgöras av att säljaren utan kostnad ska återställa en vara till avtalsenlighet. Denna skyldighet för säljaren att utan kostnad återställa en vara till avtalsenlighet, oavsett om det sker genom att den icke avtalsenliga varan repareras eller om den byts ut, avser att skydda konsumenten mot risken att åsamkas kostnader, vilket kan föranleda att konsumenten väljer att inte göra gällande sina rättigheter (se dom av den 17 april 2008 i mål C-404/06, Quelle, REG 2008, s. I-2685, punkterna 33 och 34).

47 Det finns emellertid anledning att framhålla att om konsumenten, vid utbyte av en icke avtalsenlig vara, inte kunde begära att säljaren svarar för att avlägsna denna från den plats där den har installerats i enlighet med dess art och avsedda ändamål, samt installera utbytesvaran på samma plats, skulle konsumenten orsakas extrakostnader som han eller hon inte hade behövt bära om säljaren hade fullgjort sina skyldigheter enligt köpeavtalet. Om säljaren hade levererat en avtalsenlig vara från första början, skulle konsumenten nämligen bara behöva bära installationskostnaderna en enda gång och inte behöva bära kostnaderna för att avlägsna den felaktiga varan.

48 Om artikel 3 i direktivet tolkades så, att säljaren inte är skyldig att svara för att avlägsna den icke avtalsenliga varan och installera utbytesvaran, skulle det medföra att konsumenten – för att kunna utöva de rättigheter som tilldelas honom eller henne i nämnda artikel – skulle behöva bära de extrakostnader som uppkommer till följd av att säljaren levererar en icke avtalsenlig vara.

49 Utbytet av den icke avtalsenliga varan skulle i sådant fall, i strid med vad som föreskrivs i artikel 3.2 och 3.3 i direktivet, inte ske utan kostnad för konsumenten.

50 Kostnaderna för att avlägsna den icke avtalsenliga varan och installera utbytesvaran räknas visserligen inte upp uttryckligen i artikel 3.4 i direktivet, där uttrycket ”utan kostnad” definieras som ”nödvändiga kostnader som uppkommer för att få varan återställd till avtalsenlighet, särskilt frakt-, arbets- och materialkostnader”. Domstolen har emellertid redan slagit fast att unionslagstiftaren har valt att använda adverbet ”särskilt”, varför uppräkningen ska ses som vägledande och inte uttömmande (se domen i det ovannämnda målet Quelle, punkt 31). Dessa kostnader är dessutom nödvändiga för att kunna byta ut den icke avtalsenliga varan och utgör följaktligen ”nödvändiga kostnader som uppkommer för att få varan återställd till avtalsenlighet” i den mening som avses i artikel 3.4 i direktivet.

51 Såsom kommissionen har påpekat, framgår det dessutom av systematiken i artikel 3.2 och 3.3 i direktivet att de två sätt för återställande till avtalsenlighet som anges i denna artikel syftar till att säkerställa samma konsumentskyddsnivå. Det framgår emellertid att reparation av en icke avtalsenlig vara i regel utförs i den situation varan befann sig i när felet visade sig, och konsumenten behöver då inte bära kostnaderna för avlägsnandet och installationen i det fallet.

52 Enligt artikel 3.3 i direktivet ska för övrigt reparation och utbyte av en icke avtalsenlig vara fullgöras inte enbart utan kostnad, utan även inom rimlig tid och utan väsentlig olägenhet för konsumenten. Dessa tre krav ger uttryck för unionslagstiftarens avsikt att säkerställa ett effektivt konsumentskydd (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Quelle, punkt 35).

53 Med hänsyn till lagstiftarens avsikt, kan uttrycket ”utan väsentlig olägenhet för konsumenten” i artikel 3.3 tredje stycket i direktivet inte ges den restriktiva tolkning som föreslås av den tyska, den belgiska respektive den österrikiska regeringen. Det råder således inget tvivel om att den omständigheten att säljaren inte avlägsnar en icke avtalsenlig vara och inte installerar en utbytesvara kan utgöra en väsentlig olägenhet

för konsumenten, bland annat i de situationer som är i fråga i målen vid de nationella domstolarna, där utbytesvaran för att vara användbar för sitt vanliga ändamål först måste installeras, vilket i sin tur kräver att den icke avtalsenliga varan avlägsnas. I nämnda artikel 3.3 tredje stycket föreskrivs dessutom uttryckligen att ”varans art och det ändamål för vilket konsumenten behövde varan” ska beaktas.

54 Vad beträffar begreppet ”utbyte”, går den närmare innebörden av detta isär i de olika språkversionerna. I ett antal språkversioner, bland annat i den spanska (”sustitución”), engelska (”replacement”), franska (”remplacement”), italienska (”sostituzione”), nederländska (”vervanging”) och portugisiska (”substituição”), avser begreppet samtliga åtgärder enligt vilka den icke avtalsenliga varan faktiskt ska ”bytas ut”, och ålägger således säljaren att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att nå detta resultat. Andra språkversioner, bland annat den tyska (”Ersatzlieferung”), skulle kunna antyda en något restriktivare tolkning. Såsom de hänskjutande domstolarna har påpekat, är begreppet emellertid inte, inte ens i den tyska språkversionen, begränsat till enbart leverans av en ny vara utan kan tvärtom visa på en skyldighet att byta ut den icke avtalsenliga varan mot utbytesvaran.

55 Det ligger i linje med direktivets ändamål att tolka artikel 3.2 och 3.3 i direktivet så, att säljaren – vid utbyte av en icke avtalsenlig vara – åläggs att svara för att avlägsna varan från den plats på vilken konsumenten har installerat den i enlighet med dess art och ändamål innan felet visade sig, och installera utbytesvaran. Ändamålet med direktivet, vilket även anges i skäl 1 i detsamma, är att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå.

56 En sådan tolkning ger heller inte ett oskäligt resultat. Även om varans bristande avtalsenlighet inte har vållats av säljaren, har säljaren – genom att leverera en icke

avtalsenlig vara – likväl inte uppfyllt sin skyldighet enligt köpeavtalet och ska ansvara för följderna av det bristande fullgörandet av avtalet. Konsumenten har däremot å sin sida erlagt betalning och har således på ett korrekt sätt fullgjort sina skyldigheter enligt avtalet (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Quelle, punkt 41). Dessutom kan den omständigheten att konsumenten har förlitat sig på avtalsenligheten hos den levererade varan och i god tro installerat den felaktiga varan i enlighet med dess art och ändamål, inte utgöra vållande som kan läggas konsumenten till last.

57 När ingen av parterna till avtalet kan anses ha varit vållande, är det följaktligen motiverat att säljaren ska svara för kostnaderna för att avlägsna den icke avtalsenliga varan och installera utbytesvaran, eftersom dessa extrakostnader skulle ha undvikits om säljaren hade fullgjort sina skyldigheter enligt avtalet från första början, och nu är nödvändiga för att återställa varan till avtalsenlighet.

58 Säljarens ekonomiska intressen skyddas för övrigt inte enbart genom den tvååriga preskriptionsfrist som föreskrivs i artikel 5.1 i direktivet och genom att säljaren enligt artikel 3.3 andra stycket i detsamma har möjlighet att vägra att byta ut varan om denna påföljd visar sig vara oproportionell på grund av att den åsamkar säljaren orimliga kostnader (se domen i det ovannämnda målet Quelle, punkt 42), utan även av regressrätten, som bekräftas i artikel 4 i direktivet, mot de personer i samma avtalskedja som är ansvariga. Den omständigheten att det i direktivet föreskrivs att säljaren ska vara ansvarig gentemot konsumenten för all bristande avtalsenlighet som föreligger när varan levereras (se domen i det ovannämnda målet Quelle, punkt 40) uppvägs av att säljaren i enlighet med nationell lag kan rikta anspråk mot tillverkaren, en tidigare säljare eller någon annan mellanhand i avtalskedjan.

59 Denna tolkning av artikel 3.2 och 3.3 i direktivet är oberoende av huruvida säljaren hade en skyldighet enligt köpeavtalet att installera den levererade varan. Även om det i köpeavtalet stadgas, enligt artikel 2 i direktivet, vad som utgör en avtalsenlig vara och särskilt vad som inte gör det, är det likväl så att säljarens skyldigheter vid bristande avtalsenlighet och bristande fullgörande av köpeavtalet inte enbart följer av avtalet, utan framför allt av bestämmelser om konsumentskydd och i synnerhet av artikel 3 i direktivet. Dessa bestämmelser ålägger skyldigheter vars omfattning är oberoende av villkoren i köpeavtalet och kan, i förekommande fall, vara mer långtgående.

60 De rättigheter som sålunda tilldelas konsumenter i artikel 3 i direktivet, vilka inte syftar till att försätta dem i en mer fördelaktig situation än den som följer av köpeavtalet, utan enbart till att återställa den situation som skulle ha förelegat om säljaren hade levererat en avtalsenlig vara från första början, är enligt artikel 7 i direktivet bindande för säljaren. Det följer dessutom av artikel 8.2 i direktivet att det är fråga om ett minimiskydd, och att medlemsstaterna får anta strängare bestämmelser under förutsättning att de garantier som unionslagstiftaren infört inte påverkas (se domen i det ovannämnda målet Quelle, punkt 36).

61 Om säljaren inte själv avlägsnar den icke avtalsenliga varan och inte själv installerar utbytesvaran, ankommer det på den nationella domstolen att avgöra vilka kostnader som är nödvändiga för nämnda avlägsnande och installation och som konsumenten har rätt att begära ersättning för.

62 Mot bakgrund av det ovan anförda ska artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i direktivet tolkas så, att säljaren, när en vara som installerats av konsumenten i enlighet med dess art och avsedda ändamål, innan felet visade sig, har återställts till avtalsenlighet genom utbyte, är skyldig att antingen själv avlägsna varan från den plats där den

installerats och installera utbytesvaran, eller bära kostnaderna för avlägsnandet samt installationen av utbytesvaran, oberoende av att säljaren enligt köpeavtalet inte var skyldig att installera den ursprungliga varan.

Huruvida säljaren kan vägra att svara för oproportionella kostnader för att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran

63 Den nationella domstolen har ställt den första frågan i mål C-65/09 för att få klarhet i huruvida artikel 3.3 första och andra styckena i direktivet ska tolkas så, att den utgör hinder för att säljaren enligt nationell rätt kan vägra att byta ut den icke avtalsenliga varan på grund av att utbytet, med anledning av skyldigheten att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran, medför kostnader som varken står i proportion till varans värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat eller till betydelsen av den bristande avtalsenligheten.

64 Gebr. Weber samt den tyska och den österrikiska regeringen har föreslagit att frågan besvaras nekande. Direktivet kan inte syfta till att ålägga säljaren orimliga kostnader i ett fall där enbart en påföljd är möjlig. Det kan inte heller utläsas någonting om detta fall av ordalydelsen i artikel 3.3 i direktivet. Dessutom finns det med hänsyn till artikelns systematik än större anledning att i ett sådant fall tillgripa kriterierna i punkt 3 andra stycket, vars uppräkning inte är uttömmande. Om jämförelsen mellan kostnaderna som följer av den alternativa påföljden faktiskt är omöjlig, kan en eventuell disproportion emellertid bedömas med hjälp av de andra kriterierna som räknas upp

i nämnda stycke. Med hänsyn till bestämmelsens ändamål, som består i att skydda säljaren från oproportionella ekonomiska nackdelar, ska den tolkas på så sätt att ett sådant skydd säkerställs även när det inte finns alternativa påföljder.

65 Den belgiska, den spanska och den polska regeringen samt kommissionen har däremot föreslagit att frågan ska besvaras jakande. De har gjort gällande att det tydligt framgår av ordalydelsen i artikel 3.3 andra stycket i direktivet att den endast avser den relativa disproportionen, vilket för övrigt bekräftas i skäl 11 i direktivet. Syftet med nämnda bestämmelse är att förhindra att konsumenten missbrukar sina rättigheter genom att kräva ett sätt för återställande till avtalsenlighet av säljaren, medan det andra sättet visar sig vara mindre betungande för säljaren och ger samma resultat. Båda sätten för återställande till avtalsenlighet avser att tillvarata samma intressen hos konsumenten, nämligen utförandet av skyldigheterna enligt avtalet och möjligheten att förfoga över en avtalsenlig vara. Dessa intressen kan däremot inte tillvaratas genom de alternativa sätten, som består av prisavdrag och hävning av avtalet. Om säljaren kunde vägra att fullgöra den enda möjliga påföljden på grundval av dess absoluta disproportion, skulle endast dessa alternativa sätt stå till buds för konsumenten, vilket strider mot systematiken i artikel 3 i direktivet. I artikel 3 prioriteras upprätthållandet av ömsesidigheten av de skyldigheter som följer av avtalet och direktivets ändamål som består i att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå. Kommissionen har dock lagt till att det inte är uteslutet att extrema fall, där den enda möjliga påföljden skulle medföra en kostnad som inte alls står i proportion till konsumentens intresse av att hållas skadeslös, skulle kunna utgöra exempel på omöjlighet i den mening som avses i artikel 3.3 första stycket i direktivet.

66 Domstolen erinrar om att konsumenten, enligt artikel 3.3 första stycket i direktivet, i första hand har rätt att kräva att säljaren reparerar varan eller byter ut den, i båda fallen utan kostnad, såvida detta inte är omöjligt eller oproportionellt.

67 I artikel 3.3 andra stycket i direktivet anges närmare att en påföljd ska anses oproportionell om den åsamkar säljaren kostnader som är orimliga jämfört med den alternativa påföljden, med beaktande av varans värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat, betydelsen av den bristande avtalsenligheten och huruvida den alternativa påföljden skulle kunna fullgöras utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

68 Lydelsen i artikel 3.3 första stycket i direktivet är visserligen i princip tillräckligt generell för att även omfatta fall som är absolut oproportionella. Begreppet ”oproportionell” i artikel 3.3 andra stycket i direktivet definieras emellertid endast i förhållande till den andra påföljden och avser således endast fall av relativ disproportion. Det framgår dessutom tydligt av ordalydelsen och systematiken i artikel 3.3 i direktivet att den avser de två påföljder som föreskrivs i första hand, nämligen reparation eller utbyte av en icke avtalsenlig vara.

69 Detta bekräftas i skäl 11 i direktivet, i vilket det anges att en påföljd är oproportionell om den i jämförelse med en annan påföljd skulle åsamka säljaren kostnader som är orimliga. För att kostnaderna ska anses orimliga bör kostnaderna för den ena påföljden vara avsevärt högre än kostnaderna för den andra.

70 Såsom Gebr. Weber och den tyska regeringen har gjort gällande, är det förvisso så, att vissa språkversioner av skäl 11 i direktivet – däribland den tyska – är något tvetydiga, eftersom det talas om ”andra påföljder” i plural. Ett stort antal språkversioner, såsom den engelska, den franska, den nederländska och den portugisiska, lämnar dock inget

utrymme för tvivel om att lagstiftaren – i skäl 11 liksom i artikel 3.3 i direktivet där singularformen används i samtliga språkversioner, inbegripet den tyska – syftade enbart på den andra påföljden som föreskrivs i första hand i den bestämmelsen, nämligen reparation eller utbyte av en icke avtalsenlig vara.

71 Härav följer att unionslagstiftaren har avsett att ge säljaren rätt att vägra reparation eller utbyte av den felaktiga varan endast när detta är omöjligt eller relativt oproportionellt. Om endast en av de två påföljderna är möjlig, kan säljaren således inte vägra att fullgöra den enda påföljd som gör det möjligt att återställa varan till avtalsenlighet.

72 Såsom den belgiska och den polska regeringen samt kommissionen har framhållit, beror unionslagstiftarens val i artikel 3.3 andra stycket i direktivet på att det i direktivet, i båda avtalsparternas intresse, ges företräde åt avtalets fullgörande medelst de två påföljder som föreskrivs i första hand, framför hävning av avtalet eller prisavdrag. Valet motiveras dessutom av att de sistnämnda underordnade påföljderna generellt sett inte gör det möjligt att säkerställa samma konsumentskyddsnivå som ett återställande av varan till avtalsenlighet.

73 Även om artikel 3.3 andra stycket i direktivet följaktligen utgör hinder för en nationell lagstiftning som ger säljaren rätt att vägra att fullfölja den enda möjliga påföljden på grund av påföljdens absoluta disproportion, gör artikeln det emellertid möjligt att effektivt skydda säljarens befogade ekonomiska intressen. Såsom konstaterats ovan i punkt 58, tillkommer detta skydd utöver det som föreskrivs i artiklarna 4 och 5 i direktivet.

74 I den särskilda situation som den hänskjutande domstolen åsyftar medför ett utbyte av den felaktiga varan, som är den enda möjliga påföljden, oproportionella kostnader på grund av att den icke avtalsenliga varan måste avlägsnas från den plats där den

har installerats för att, därefter, en utbytesvara ska kunna installeras. I detta avseende utgör artikel 3.3 i direktivet inte hinder för att konsumentens rätt till ersättning för kostnaderna för att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran, om nödvändigt, begränsas till ett belopp som står i proportion till varans värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat och till betydelsen av den bristande avtalsenligheten. En sådan begränsning påverkar nämligen inte konsumentens rätt att begära att den icke avtalsenliga varan byts ut.

75 Det ska i det sammanhanget understrykas att artikel 3 i direktivet syftar till en skälig avvägning mellan konsumentens och säljarens intressen, genom att tillförsäkra konsumenten, i egenskap av svagare avtalspart, ett fullständigt och effektivt skydd mot att säljaren inte fullgör sina skyldigheter enligt avtalet, samtidigt som de ekonomiska överväganden som säljaren gör gällande beaktas.

76 Vid sin prövning av om det i det nu aktuella nationella målet finns anledning att inskränka konsumentens rätt till ersättning för kostnaderna för att avlägsna den icke avtalsenliga varan och installera utbytesvaran, ska den hänskjutande domstolen således beakta dels varans värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat och betydelsen av den bristande avtalsenligheten, dels direktivets ändamål som består i att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå. Möjligheten att inskränka denna rätt får därmed inte medföra att konsumentens rätt till ersättning för dessa kostnader, för det fall vederbörande i god tro har installerat den felaktiga varan i enlighet med dess art och avsedda ändamål innan felet visade sig, i praktiken går förlorad.

77 Om rätten till ersättning för dessa kostnader inskränks, ska konsumenten ges möjlighet att i stället för ett utbyte av den icke avtalsenliga varan kräva ett lämpligt prisavdrag eller häva avtalet i enlighet med artikel 3.5 sista strecksatsen i direktivet, eftersom

den omständigheten att den felaktiga varan kan återställas till avtalsenlighet enbart genom att konsumenten bär en del av dessa kostnader utgör en väsentlig olägenhet för vederbörande.

78 Mot bakgrund av det ovan anförda ska artikel 3.3 i direktivet tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken säljaren kan vägra att byta ut en icke avtalsenlig vara, som är den enda möjliga påföljden, på grund av att utbytet, med anledning av skyldigheten att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran, medför kostnader som varken står i proportion till varans värde om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat eller till betydelsen av den bristande avtalsenligheten. Bestämmelsen utgör emellertid inte hinder för att konsumentens rätt till ersättning för kostnaderna för att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran, i ett sådant fall, begränsas till att säljaren svarar för ett belopp som är proportionellt.

Rättegångskostnader

79 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målen vid de nationella domstolarna utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på de nationella domstolarna att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) **Artikel 3.2 och 3.3 tredje stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier ska tolkas på så sätt att säljaren – när en vara som installerats av konsumenten i enlighet med dess art och avsedda ändamål, innan felet visade sig, har återställts till avtalsenlighet genom utbyte – är skyldig att antingen själv avlägsna varan från den plats där den installerats och installera utbytesvaran, eller bära kostnaderna för avlägsnandet samt installationen av utbytesvaran, oberoende av att säljaren enligt köpeavtalet inte var skyldig att installera den ursprungliga varan.**

2) **Artikel 3.3 i direktiv 1999/44 tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken säljaren kan vägra att byta ut en icke avtalsenlig vara, som är den enda möjliga påföljden, på grund av att utbytet, med anledning av skyldigheten att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran, medför kostnader som varken står i proportion till varans värde, om ingen bristande avtalsenlighet hade förelegat, eller till betydelsen av den bristande avtalsenligheten. Bestämmelsen utgör emellertid inte hinder för att konsumentens rätt till ersättning för kostnaderna för att avlägsna den felaktiga varan och installera utbytesvaran, i ett sådant fall, begränsas till att säljaren svarar för ett belopp som är proportionellt.**

Underskrifter